

Vaala, Nimisjärvi, Kaitanen

Esihistoriallisen asuinpaikan koekaivaus 2000

Kunta: Vaala
Kylä: Kukkola
Tila: Kaitanen E: 1:66. Kaitanen W Talvilehto: 1:86
Maanomistaja: 1:66 Maija-Liisa Leinosen kuolinpesä, Eija Leinonen, puh 040 7190069. 1:81 Olga Keihäskoski, Hiissarinkuja 92700 Kestilä, puh (08)8122380
Peruskartta: 3414 12 NIMISJÄRVI
 Kaitanen W: x = 7156 76–7156 97, y = 3490 31–3490 49, z = 125
 Kaitanen E: x = 7156 95–7156 98, y = 4390 53–3490 71, z = 125
Aiemmat tutkimukset: Tarkastus Julius Ailio v. 1900. Inventointi Marja Mustakallio ja Leena Tomanterä v. 1969 nro 29. Tarkastus Esa Suominen 1987.
Aiemmat löydöt: KM 3461:1–6; 3636:2, 3; 4080:9, 10; 17952: 1–5; 21997
Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 33095: 1–257

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista on sivulla 9.
 Luettelo kertomukseen liittyvistä valokuvista on sivuilla 9 ja 10.
 Sivut 11–27 ovat kertomukseen liittyviä kartoja.
 Sivut 28– ovat kertomukseen liittyviä kuvatauluja.

Tiivistelmä

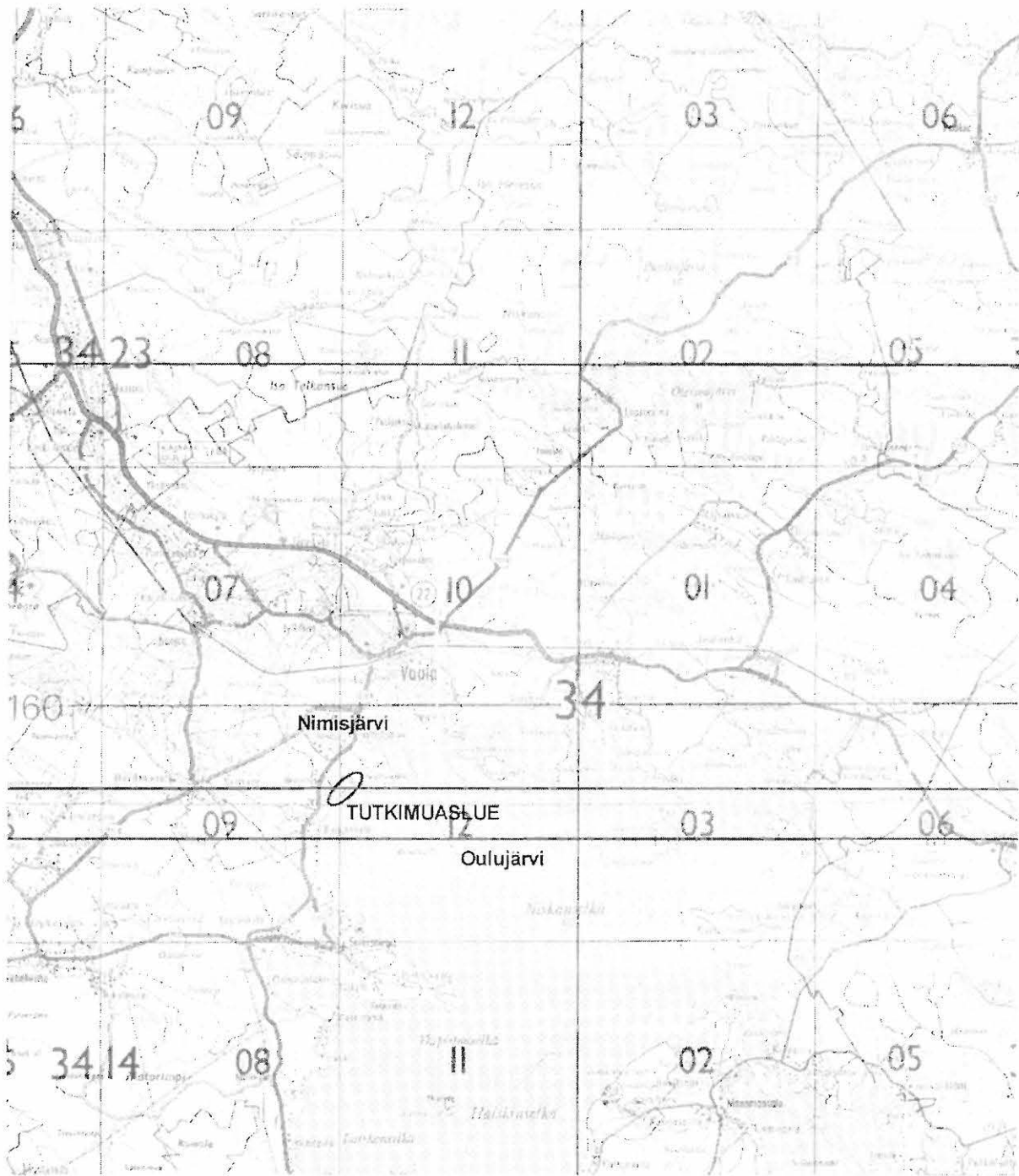
*Kaivauksessa tutkittiin Nimisojan suussa sijaitsevaa Kaitasen asuinpaikkaa koekuopin. Maa on koko tutkitulla alueella kivetöntä hiekkaa. Ojan länsipuolella (**Kaitanen W**) maan pintaa oli metsän uudistuksen yhteydessä rikottu. Tällä alueella oli ennen töiden aloittamista siellä täällä näkyvissä löytöjä. Sinne tehtiin 36 neliömetrin kokoista koekuoppaa rannan suunnassa vajaan 300 metrin pituiselle ja enimmillään 45 metrin levyiselle alueelle vanhan rantatörmän taakse. Yhdeksässä kuopassa oli havaittavissa värjäntynyttä hiekkaa, se näytti keskittyvän tutkitun alueen lounaisosaan ja jatkuvan sen ulkopuolelle. Löytöjä tuli koko tutkitulta alueelta, eniten kuitenkin lounaisosasta, myös löydöt näyttivät jatkuvan tutkitun alueen ulkopuolelle. Löytöinä saatiin kvartsia, palanutta luuta, hieman piitä ja melko runsaasti pääosin varhaismetallikautista keramiikkaa. Alueella todettiin siis esihistoriallinen asuinpaikka, jonka rajaa rannan suunnassa lounaaseen ei pystytty määrittämään. Myös luoteeseen asuinpaikka saattaa jatkua tutkittua laajemmalle.*

*Nimisojan suun itäpuolella (**Kaitanen E**) tutkittiin 27 koekuopalla rantahietikon ja suon välissä olevaa 0,2 km pituista ja enimmillään 25 metrin levyistä rantatörmää. Muutamassa kuopassa havaittiin hiekassa heikkoa värjäntymistä. Ne jakaantuivat koko tutkitulle alueelle. Samoin löytöjä tuli koko tutkitulta alueelta. Ehkä merkittävin löytö on kiillesekoitteisesta savimassasta tehdyn valinmuotin katkelma. Melko runsaissa keramiikkalöydöissä korostuu varhaismetallikautinen aineisto. Muuten löytöaineisto on pääosin tavanomaista kvartsia ja palanutta luuta. Rannan syöpyminen on selvästi tuhonnut osan asuinpaikasta.*

Kaivauksen esittely

Kaivaus oli jatkoa vuonna 1999 aloitetuille Nimisjärven asuinpaikka-alueen koekaivauksille. Tuolloin tutkittiin Puhakan ja Kökkölän asuinpaikat. Vaalan kunta myönsi kesän 2000

Kivimäki, korvattiin kaivaukseen osallistuneiden matkakuluja sekä hankittiin kaivaustarvikkeita. Kaivaus tehtiin yhteistyössä Vaalan lukion, Helsingin yliopiston ja Kainuun Museon kanssa. Lukiosta mukana oli lehtori Jouni Kauhanen sekä joukko lukiolaisia, jotka näin suorittivat osan lukion historian kurssista. Jouni Kauhasella oli myös keskeinen osuus kaivauksen rahoituksen järjestämisessä. Helsingin yliopistosta kaivaukseen osallistuivat opiskelijat Anu Hartta, Anne Keränen, Miikka Tallavaara ja Meri Varonen palkattomina kaivajina sekä viikon ajan assistentti Mika Lavento. Kaivauksen johtajana oli Kainuun Museon arkeologi Esa Suominen. Maastotyöt tehtiin 10.–21.7.2000.

Kopio Suomen tiekartasta GT 11 v. 1996

Nimisjärven alueella tehtävien koekaivausten tarkoituksena oli selvittää asuinpaikkojen kunto muinaisjäännösten suojelua ja mahdollisia jatkotutkimuksia varten. Järven ympärillä sijaitsevat asuinpaikat ovat olleet voimakkaan maankäytön kohteina, Nimisojan varressa asuinpaikat sijaitsevat nykyään vetisellä suolla. Oulujärven rannassa sijaitseva Kaitanen valittiin kohteeksi, koska siellä näytti mahdolliselta löytää vahingoittumatonta muinaisjäännöstä. Toisaalta etukäteislöytöjä paikalta oli melko vähän.

Tutkimuksessa kohde osoittautui vähintään 0,5 km pituiseksi. Koska Nimisoja kulkee sen halki, asuinpaikka jakaantuu luontevasti kahteen osaan. Tätä on jatkossa käytetty hyväksi ja käsitelty länsi- ja itäpuoli erikseen. Ojan länsipuoli on nimeltään **Kaitanen W** ja itäpuoli **Kaitanen E**.

Kopio peruskartasta 3414 12 NIMISJÄRVI v. 1994

Kaivauskohteen kuvaus

Kaitanen W sijaitsee siis Nimisjärvestä laskevan Nimisojan suun länsipuolella, Nimisojan ja Oulujärven Pukkilahden välissä. Maaperä koko alueella on kivetöntä hiekkaa. Oulujärven rantaan on rakennettu kesämökkejä, ensimmäiset vajaan 0,2 km päähän ojasta. Mökkeihin tulee tie luoteesta Vaala–Vuolijoki tieltä. Mökit sijaitsevat 50–100 m leveällä matalalla ja tasaisella, loivasti kohti rantaa laskevalla alueella. Se kasvaa havumetsää, aluskasvillisuutena on suopursua. Alue vaikuttaa veden kokoamalta hiekalta. Tätä oletusta vahvistivat kairalla otetut maaperänäytteet. Nimisojan suu kiemurtaa 2:n muotoisen mutkan tämän matalan hiekkarannan läpi ennen laskemistaan järveen.

Ranta-aluetta rajoittaa mantereen puolelta matala ja heikosti erottuva törmä, joka vaikuttaa vanhalta rannalta. Siitä alkaa hieman korkeampi kangasmetsä, joka pohjoisessa vähitellen soistuu ja 0,1–0,2 km päässä muuttuu Nimisojaa reunustavaksi suoksi. Kangasmaa kapenee itää kohti, se kääntyy kohti koillista ja päättyy lähelle Nimisojan rantaa tuon 2:n yläosassa. Nimisojaa kohti kangas myös madaltuu ja muuttuu muhkuraiseksi ja suoperäiseksi. Aivan koilliskärjessä on kuitenkin hieman tasaisempi kohta ja matala, mutta selvästi suosta nouseva törmä.

Kankaalta oli metsä äskettäin kaadettu. Maanomistajan mukaan maanpintaa ei tällöin varsinaisesti muokattu, mutta sitä kuitenkin oli rikottu. Siksi alue oli epätasainen ja monin paikoin hiekka oli näkyvissä. Joissain kohdissa hiekassa havaittiin löytöjä ennen tutkimuksen aloittamista. Eniten niitä oli parikymmentä metriä itään mökkitien päässä olleesta kaivosta. Siellä oli rikotussa maassa näkyvissä kvartseja, palanutta luuta ja pieniä saviastian murusia.

Kaitanen E sijaitsee Nimisojan suun itärannalla. Siellä on noin 0,1 km leveä, hyvin matala, pensaikkaa ja kortetta kasvava, mutta muuten avoin rantaliete. Sen takana on törmä, joka lännessä on noin metrin korkuinen, itää kohti se madaltuu. Vesi on selvästi aiemmin kuluttanut törmää, jonka päällä kasvaa luonnontilaista kangasmetsää. Kuivan kankaan alue on kapea, pohjoisessa sitä rajoittaa suo. Rannan ja suon välinen alue on Nimisojan kohdalla noin 25 m levyinen, se kapenee itää kohti ja vajaan 0,2 km päässä Nimisojasta suo ulottuu rantaa asti. Länsiosassa kankaassa on kaksi pitkittäisen notkelman erottamaa harjannetta. Pohjoinen harjanne madaltuu suon tasoon ja katoaa noin 50 m päässä ojasta itään. Nimisoja tekee näitä harjanteita syövän mutkan, ojan rannassa on niiden kohdalla noin metrin korkuinen, suureksi osaksi avoin törmä.

Nimisojan ja suon vuoksi paikalle on vaikea päästä. Ranta on hyvin matala, lietteinen ja umpeenkasvanut, se ei ole sopiva edes uimarannaksi. Siksi kohde onkin luonnontilainen, ensimmäinen kesämökkikin on yli kilometrin päässä Nimisojan suusta itään. Nimisojan itäpuolella ei näkynyt ennen kaivauksen aloittamista mitään muinaisjäännöksen viittaavaa.

Kaivaustekniikka

Kaivausta varten alueelle luotiin tavalliseen tapaan pohjois–etelä -suuntainen koordinaatisto. Nimisojan molemmiin puolin käytettiin periaatteessa samaa koordinaatistoa, mutta mittavirheen vuoksi joen länsipuolella koordinaatisto on kääntynyt 6 astetta itään. Mittausten lähtökohdana käytettiin joen itärannalla ollutta mielivaltaista pistettä, jolle annettiin arvo $x = 300$.

y = 700. X-akselilla arvot kasvoivat pohjoista, y-akselilla itää kohti. Korkeus mitattiin Oulujärven pinnasta, joka oli IVO-yhtiöiltä saadun tiedon mukaan 13. heinäkuuta 122,77 m ymp.

Koekaivaus toteutettiin 1 x 1 m kokoisilla koekuopilla. Koekuopista poistettiin pintaturve lapiolla, muuten kaivamisessa käytettiin lastaa. Löydöt otettiin talteen noin 10 cm kerroksissa. Kuopista otettiin myös fosfaattinäytteet, Fosfaattinäyttein tutkittiin koekuopitettua hieman laajempi alue.

Nimisojan länsipuolella (**Kaitanen W**) koekuopat pyrittiin tekemään 15 m etäisyydelle toisistaan. Ne sijoitettiin Nimisojan rannasta lähtien kankaan eteläreunan eli maastossa näkyvän vanhan rannan lähelle ja tutkittua aluetta laajennettiin tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan rannasta pois päin. Näin tutkittiin 36 kuopalla vajaan 300 m pituinen ja enimmillään 45 m levyinen alue.

Nimisojan itäpuolella (**Kaitanen E**) kuopat sijoitettiin rantatörmän päällä olevalle kuivalle alueella noin 10 m etäisyydelle toisistaan, maaston muodot otettiin kuitenkin huomioon ja puiden vahingoittamista vältettiin. Näin tutkittiin 27 kuopalla 170 m pituinen alue Nimisojasta itään. Tutkittu alue rajoittui ajan puutteen vuoksi rantatörmän välittömään läheisyyteen, vain Nimisojan varressa tehtiin kuoppia järven rannasta sisämaahan päin. Näin saatiin kuitenkin kartoitettua se alue, joka vaikuttaa asumiseen sovelialta.

Kaitanen W

Maalajit, kulttuurimaa

Kuten edellä mainittiin, maaperä koko tutkitulla alueella on kivetöntä hiekkaa. Pintaturve oli vaihtelevan paksuinen. maanpinnan rikkomisen seurauksena se puuttui joistain kohdin kokonaan, joihinkin sitä oli kertynyt kasoiksi. Tutkitun alueen koillisosassa maanpintaa ei oltu muokattu. Täällä oli linjasta 279 pohjoiseen kuopissa kaksoispuodsolu lukuun ottamatta kuoppia 289/630 ja 320/624. Muissa oli nykyisen maanpinnan ja vanhan turpeen välissä useita hiekkakerroksia 2–12 cm paksuudelta. Alimpana olleen vanhan turpeen alla oli normaali huuhtoutumiskerros.

Värjäntymistä hiekassa todettiin vain kahdeksassa tai yhdeksässä kuopassa. Ne olivat 115/490, 115/505, 130/505, 130/535, 545/518, 160/550, 175/565, 179/609, ehkä 265/630. Värjäntyminen oli heikkoa, toisaalta se myös erottui heikosti kuivassa hiekassa. Se oli yleensä punertavaa väriä hiekassa 10–20 cm syvyydellä. Selvintä värjäytyminen oli kuopassa 160/550, jossa punertavan lisäksi myös tummaa likamaata. Kuopan likaantuneesta hiekasta löytyi hiilenpaloja sekä palaneita luunsiruja. Myös kuopan 130/535 punertavaan maaläikkään liittyi vähän hiiltä ja palanutta luuta, kuopassa 130/505 oli punertavassa hiekassa palanutta luuta. Yleisesti likamaa näytti keskittyvän tutkitun alueen lounaisosaan ja se todennäköisesti jatkuu kauemmas lounaaseen.

Koko tutkitulla alueella oli useimmissa kuopissa alinna kova ruostehiekka, monessa myös vaaleaa pohjahiekkaa. Kuopat kaivettiin 0,4–0,5 m syviksi, matalin oli runsaat 0,3 m ja syvin 0,7 m.

Kiveykset

Ainoa koekuopista esiin tullut kiinteä jäännös oli ruudussa 179/609 ollut tulisija. Kuoppaa laajennettiin 0,5 metriä länteen ja pohjoiseen. Parin sentin hiekkakerroksen alta tuli näkyviin 0,45 x 0,60 m kokoinen NNW–SSW suuntainen alue jossa oli nyrkin kokoista palanutta kiveä, väleissä oli hiiltä ja hiiltynyttä puuta. Kiviä oli vain yhdessä kerroksessa. Idässä ja kaakossa tulisijaa ympäröi hieman likaantunut hiekka, muuten se oli puhtaalta vaikuttavassa hiekkassa.

Löydöt

Laji	Kpl	Paino g
HIILTUNYT LUU	1	0,4
ISKUKIVI	1	51,6
KERAMIKKAPALA	69	80,8
KIVILAJI-ISKOS	6	3,9
KIVILAJIKAAVIN	1	3,7
KIVILAJIKAPPALE	1	8,0
KVARTSI-ISKOS	131	177,96
KVARTSI-ISKOS, SÄLEMÄINEN	9	9,8
KVARTSIKAAVIN	11	53,7
KVARTSIKÄRKI	1	1,5
KVARTSIVEITSI	2	9,5
KVARTSIYDIN	2	22,5
KVARTSIYDINISKOS	2	14,8
KVARTSIITTI-ISKOS	20	102,7
KVARTSIITTI-ISKOS, SÄLEMÄINEN	1	0,3
KVARTSIITTIKAAVIN	3	6,9
KVARTSIITTIVEITSI	1	1,2
PALANUT LUU	554	34,3
PIIKIVI-ISKOS	1	0,1
PIIKIVIKAAVIN	2	9,7
PIIKIVIVEITSI	2	3,1

Oheisessa taulukossa on kooste tutkitulta alueelta saaduista löydöistä. Kyse on tavanomaisesta asuinpaikka-aineistosta: kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia ja esineitä, keramiikkaa, palanutta luuta, vähän piitä, joitain kivilaji-iskoksia ja kappaleita. Löytöjä tuli koko tutkitulta alueelta. Koillisosassa on kuusi löydötöntä koekuoppaa, mutta nekin eivät muodosta yhtenäistä aluetta. Myös keramiikkalöydöt jakaantuvat koko tutkitulle alueelle.

Asuinpaikkaa ei saatu rajattua löytöjen perusteella kuin Nimisojaan ja vanhaan rantatörmään. Mitä ilmeisimmin lounaassa ja todennäköisesti myös luoteessa löydöt jatkuvat tutkitun alueen ulkopuolelle.

Kaitanen E

Maalajit, kulttuurimaa

Miltei kaikissa koekuopissa oli pintaturpeen alla tulva- tai lentohiekkakerros. Kerros oli selvin rantatörmän partaalle länteen, lähelle Nimisojaa tehdyissä kuopissa 300/692 ja 300/700. Edellisessä oli poikkeuksellisesti kaksi tulvahiekkakerrosta, joiden välissä on vanha turvekerros. Kuopassa 300/700 oli 25–45 cm paksuinen hiekkakerros vanhan maannoksen päällä. Sen sijaan myös länsiosassa, mutta kauempana rantatörmästä ja joesta sijaitsevassa kuopassa 317/703 lentohiekkakerros puuttui. Samoin se puuttui itäisimmästä kuopasta 330/847, kuopissa 314/795 ja 316/810 se oli hyvin ohut ja muutenkin alueen itäpäässä lentohiekkakerros oli vain muutaman sentin paksuinen.

Kuivasta hiekasta havaintojen tekeminen oli vaikeaa, joissain kuopissa kuitenkin havaittiin värjäytymistä. Kuopassa 300/692 oli harmaita ja punertavia läikkiä ja kuopassa 315/695 tummaa värjäytymistä. Kuopissa 317/703, 299/719, 299/750, 300/769–770, 305/780, 312/800 oli punaisia läikkiä ja kuopassa 324/824 punertavia läikkiä. Näin värjäntymistä oli siellä täällä koko tutkitulla alueella.

Kiveykset

Koekuopassa 300/770 alkoi 0,4–0,5 m syvyydellä tulla esille kiveystä. Sen johdosta kuoppaa laajennettiin pohjoiseen ruudulla 301/770, lisäksi puoli metriä sekä länteen että itään. Näin avattiin yhteensä 4 m² alue. Kiveyksen koko oli 0,7 x 0,4 m, se oli nelisivuinen ja länsi-lounas–itäkaakko -suuntainen. Kivet olivat noin 0,1–0,2 m läpimittaisia. Kiveyksen kaakkoispuolella oli nelikulmainen, noin 0,3–0,4 x 70 cm kokoinen harmaa läikkä, jossa oli vähän pieniä hiilenpaloja. Muuten kiveyksen ympäristö oli puhtaalta vaikuttavaa ruskeaa hiekkaa. Kiveyksen pohjoispuolella oli jonkin verran pieniä kiviä

Kivet olivat rapautuneita ja kiveys vaikutti tulisijalta. Siihen ei kuitenkaan liittynyt hiiltä tai palanutta hiekkaa. Kivet olivat vain yhdessä kerroksessa, niiden alla oli ruskeaa pohjahiekkaa.

Kuopassa 324/824 tuli vajaan 0,5 m syvyydellä esille noin 0,3 m läpimittainen pyöreähkö kiveys. Kivet olivat särmikkäitä ja vaikuttivat palaneilta, kiveykseen ei kuitenkaan liittynyt hiiltä tai palanutta hiekkaa. Kuopan pohjoisreunassa oli tosin punaista hiekkaa 0,1–0,2 m syvyydessä, mutta ei aivan kiveyksen päällä. Muuten kiveyksen ympäristö oli aivan puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa, myös kiveyksen alla oli ruskeaa pohjahiekkaa.

Löydöt

laji	kpl	paino g
HIILTUNUT LUU	1	0,4
ISKUKIVI	1	51,6
KERAMIKKAPALA	198	329,9
KIVILAJI-ISKOS	8	5,0
KIVILAJIKAAVIN	1	3,7
KIVILAJIKAPPALE	3	79,5
KUPARILEVYKAPPALE	1	0,9
KVARTSIITTI-ISKOS	38	133,1
KVARTSIITTIESINE	6	13,3
KVARTSIITTIYDINISKOS	2	46,0
KVARTSI-ISKOS	301	380,16
KVARTSIYDINISKOS	11	147,6
KVARTSISÄLE	1	5,0
KVARTSIKAAPIMEN TEELMÄ	1	3,9
KVARTSIESINEITÄ	30	136,6
KVARTSIRAAKA-AINEKAPPALE	1	503,2
KVARTSIYDIN	5	270,7
METALLISOLKI	1	7,4
PALANUT LUU	772	47,8
PIIKIVI-ISKOS	6	2,4
PIIKIVIESINEITÄ	5	14,7
RAUTAKUONAKAPPALE	3	59,7
RAUTALEVYKAPPALE	2	27,1
SAVITIIVISTEKAPPALE	1	1,5
VALINMUOTIN KATKELMA	1	5,4

Oheisessa taulukossa on esitetty kooste Kaitanen E:n löydöistä. Pääosin se on tavanomaista asuinpaikka-aineistoa, kvartssia, kvartsiittia, palanutta luuta, saviastianpaloja sekä muutamia pii- ja kivilaji-iskoksia. Löytyneen kuparilevyn kappaleen iästä on mahdoton sanoa mitään, sen sijaan metallinen solki on historialliselta ajalta. Solki löytyi yli 20 cm syvyydestä selvästi esihistoriallisen löytöaineiston alta. Merkittävin löytö on savimassasta valmistettu valinmuotin katkelma. Kuten länsipuolella, täälläkin keramiikka-aineistossa korostuu varhaismetallikautinen asutus.

Löytöjä tuli myös ojan itäpuolella koko tutkitulta alueelta. Siten asuinpaikan rajoja ei pystytty määrittämään niiden avulla. Maaston perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että asuinpaikka ei voi olla juuri tutkittua aluetta laajempi. Rannan syöpyminen on aivan ilmeisesti tuhonnut osan asuinpaikasta.

Kajaanissa 3.5.2004

Esa Suominen

Kertomukseen liittyvät kartat

Kaitanen W

Yleiskartta	1:500	A3	s. 11
Pinta ja pohjavaaituskartta	1:500	A3	s. 12
Tasokartta 608,50–610/179–180,50, taso 2	1:20	A4	s. 13
Leikkauskartta 550–551/161 etelästä	1:10	A4	s. 14
Fosforikartta	1:1000	A4	s. 15

Kaitanen E

Yleiskartta	1:500	A3	s. 16
Pinta ja pohjavaaituskartta	1:500	A3	s. 17
Tasokartta 300,50–302/769,50–771, taso 6	1:20	A4	s. 18
Tasokartta 300,50–302/770–771,50, taso 7	1:20	A4	s. 19
Leikkauskartta 301/692–693 etelästä	1:10	A4	s. 20
Leikkauskartta 301/700–701 etelästä	1:10	A4	s. 21
Leikkauskartta 301/769,50–771,50 etelästä	1:10	A4	s. 22
Leikkauskartta 315/695–696 etelästä	1:10	A4	s. 23
Leikkauskartta 325/824–825 etelästä	1:10	A4	s. 24
Leikkauskartta 324–325/825 lännestä	1:10	A4	s. 25
Tasokartta 324/824, taso 5	1:20	A4	s. 26
Fosforikartta	1:1000	A4	s. 27

Kertomukseen liittyvät valokuvat

Kainuun Museon luettelonumeroita. Kaikki kuvat Esa Suominen vuonna 2000.

Mustavalkonegatiivit

- 6642: 1 Kaitanen E Rantatörmää lännestä kohdasta y = 750.
2 Kaitanen E Rantatörmää idästä kohdasta y = 785.
3 Kaitanen E Tutkittua aluetta idästä rantatörmän päältä.
4 Kaitanen E Kuoppa 315/695 Nimisojan vieressä törmän päällä. N.
5 Kaitanen E Kuopan 300/700 länsiprofiili. E.
6 Kaitanen E Kuopan 300/692 pohjoisprofiili, kuoppa ei ole aivan pohjaan asti kaivettu. S.
7 Kaitanen E Ruudun 300/770 pohjoisprofiili, jossa näkyvissä kiveystä. S.
8 Kaitanen E Ruudun 315/695 eteläprofiili. Ruudusta löytyi muotin katkelma.
9 Kaitanen E Kuopan 324/826 itäprofiili. W.
10 Kaitanen E Kuopan 324/826 pohjoisprofiili. S.
11 Kaitanen E Kiveys ruuduissa 300–301/769,50–771,50. S.
12 Kaitanen W Ruudun 324/825 tulossa esille, S.
13 Kaitanen W Yleiskuva alueen koillispäästä. W.
14 Kaitanen E Kiveys ruudussa 324/825. SW.
15 Kaitanen W Yleiskuva alueesta kaivon luota. SW.
16 Kaitanen W Yleiskuva alueesta. NE.
17 Kaitanen W Ruutu 160/550. NE.
18 Kaitanen W Tulisija ruudussa 159/609.

Väridiat

- 6642: 19 Kaitanen E Tutkittua aluetta idästä rantatörmän päältä.
20 Kaitanen E Kuoppa 315/695 Nimisojan vieressä törmän päällä. N.
21 Kaitanen E Kuopan 300/700 länsiprofiili. E.
22 Kaitanen E Kuopan 300/692 pohjoisprofiili, kuoppa ei ole aivan pohjaan asti kaivettu. S.
23 Kaitanen E Ruudun 300/770 pohjoisprofiili, jossa näkyvissä kiveystä. S.
24 Kaitanen E Ruudun 315/695 eteläprofiili. Ruudusta löytyi muotin katkelma.

- 6642: 25 Kaitanen E Kuopan 324/826 itäprofiili. W.
26 Kaitanen E Kuopan 324/826 pohjoisprofiili. S.
27 Kaitanen E Kiveys ruuduissa 300–301/769,50–771,50. S.
28 Kaitanen E Ruudun 324/825 tulossa esille. S.
29 Kaitanen W Yleiskuva alueesta kaivon luota. SW.
30 Kaitanen W Yleiskuva alueesta. NE.
31 Kaitanen W Ruutu 160/550. NE.
32 Kaitanen W Tulisija ruudussa 159/609.

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN W

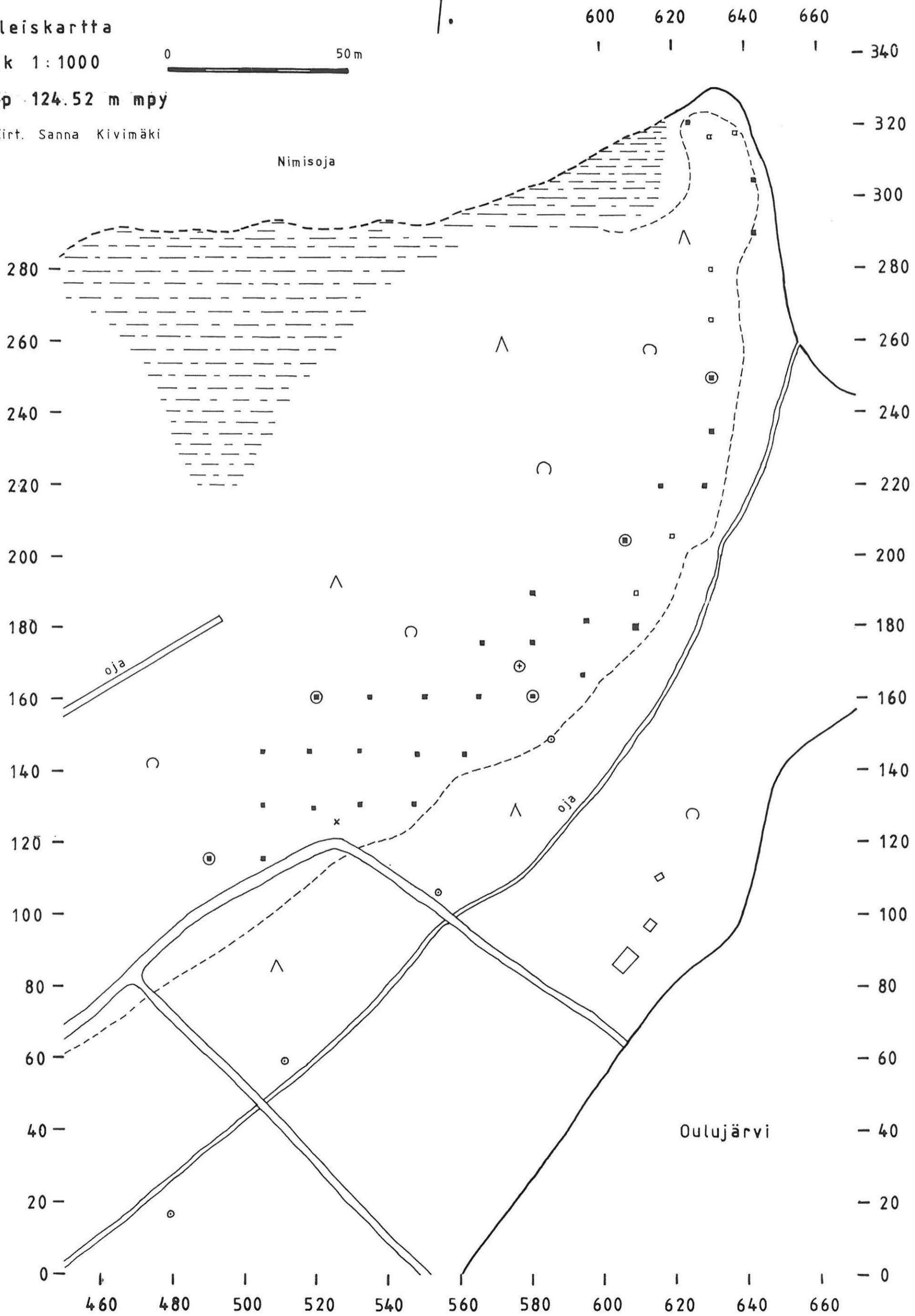
Esa Suominen 2000

Yleiskartta

Mk 1:1000

Kp 124.52 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN W

Esa Suominen 2000

Pinta- ja pohjavaaituskartta

Mk 1:500

Kp 124.52 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

580 590 600 610

$\frac{123.56}{43}$ ■ - 320

□ $\frac{123.72}{48}$ □ $\frac{123.50}{50}$

$\frac{123.43}{45}$

- 300

- $\frac{123.56}{50}$

$\frac{123.73}{40}$ □ 280

$\frac{123.85}{70}$ □ - 270

$\frac{123.90}{35}$ ■ 250

$\frac{123.75}{40}$ ■ - 240

- 230

$\frac{123.95}{41}$ ■ $\frac{123.93}{26}$ ■ - 220

$\frac{123.88}{45}$ ■ □ $\frac{123.89}{41}$ - 200

$\frac{124.01}{49}$ ■ □ $\frac{124.05}{41}$ - 190

$\frac{124.08}{38}$ ■ □ $\frac{123.84}{31}$ - 180

$\frac{124.25}{40}$ ■ $\frac{123.98}{33}$ ■ - 180

■ $\frac{123.76}{34}$ - 170

$\frac{124.09}{40}$ ■ $\frac{124.20}{45}$ ■ $\frac{124.36}{33}$ ■ $\frac{124.09}{34}$ ■ $\frac{124.09}{25}$ ■ - 160

$\frac{124.19}{29}$ ■ $\frac{124.25}{40}$ ■ $\frac{124.20}{30}$ ■ $\frac{123.99}{45}$ ■ $\frac{124.07}{41}$ ■ - 150

$\frac{124.28}{66}$ ■ $\frac{124.03}{41}$ ■ $\frac{124.04}{25}$ ■ $\frac{123.85}{40}$ ■ - 130

$\frac{124.26}{53}$ ■ $\frac{124.15}{35}$ ■ $\frac{115}{490}$ ■

520 530 540 550 560 570 580 590 600 610 620 630

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN W

Esa Suominen 2000

Tasokartta

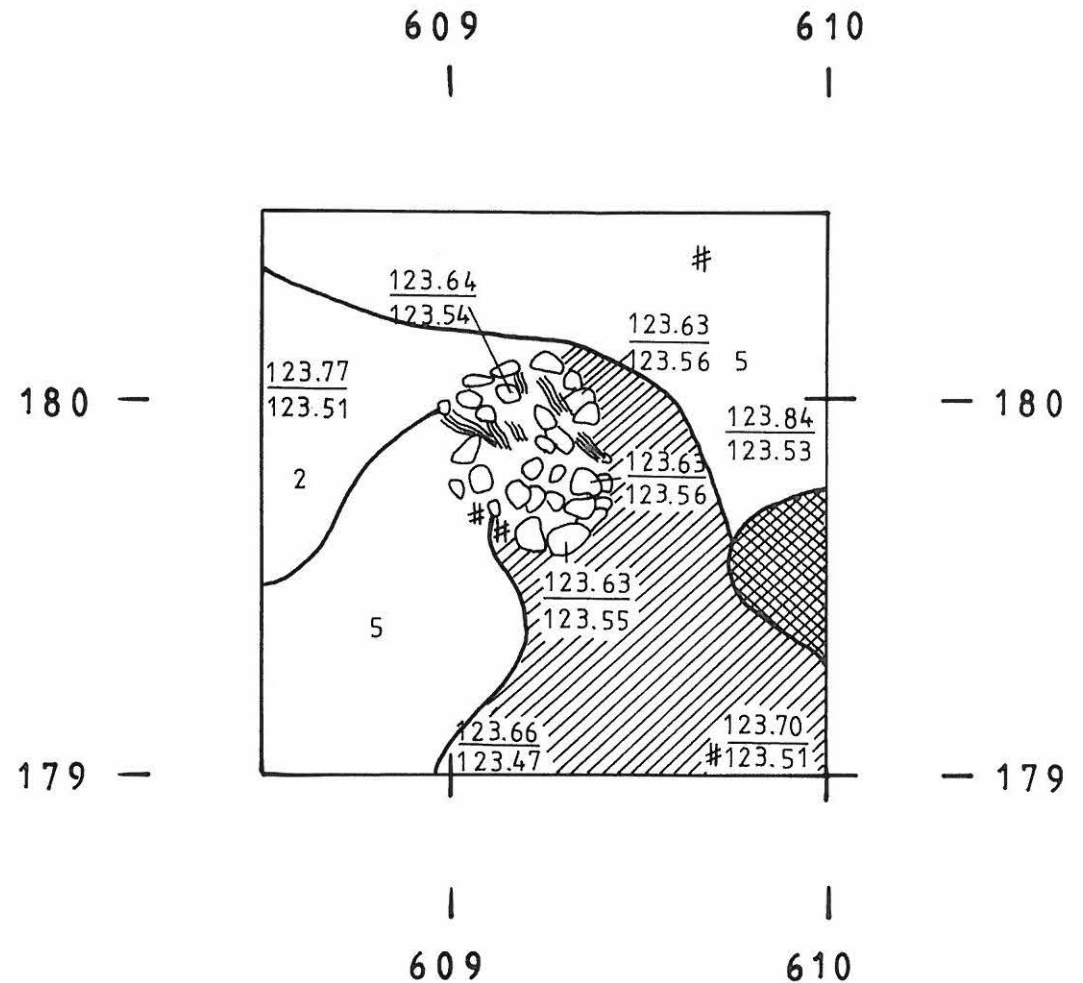
Taso 2

Mk 1 : 20

Kp 124.52 m mpy

Piirt. Anne Keränen

- 2 huuhoutunut maa
- 5 rikastunut maa
- likamaa
- palanut maa
- hiili
- hiiltynyt puu
- kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN W

Esa Suominen 2000

Leikkauskartta

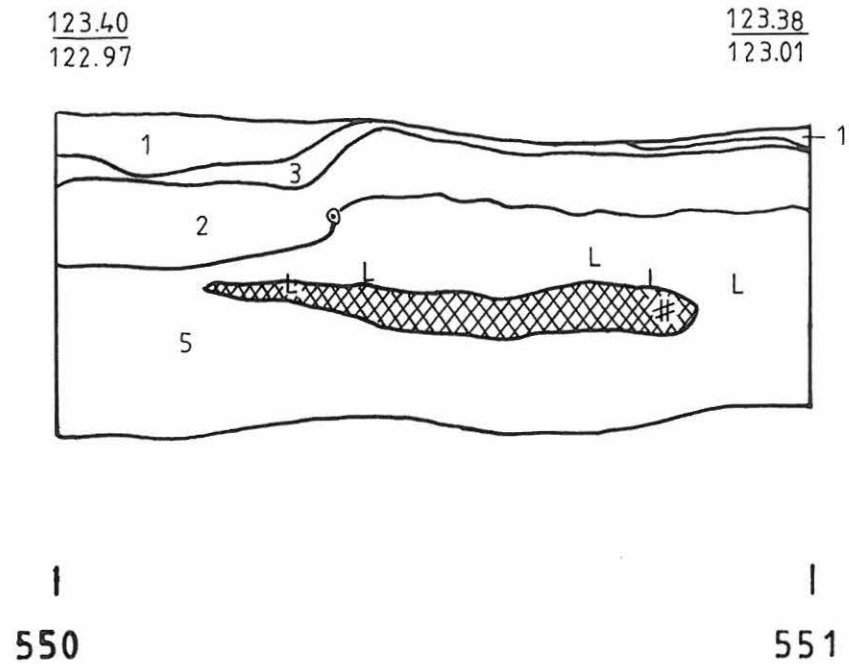
Mk 1:10 50 cm

Kp 124.52 m mpy

Piirt. Anu Hartta

1	turve	123.40	-
2	huuhtoutunut maa	123.30	-
3	orgaanisen aineksen sekainen maa	123.20	-
5	rikastunut maa	123.10	-
	palanut maa	123.00	-
# #	hiili	122.90	-
L L	palanut luu		
⊙	juuri		

- 161

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN W

Esa Suominen 2000

Yleiskartta / Fosforikartta

Mk 1:1000

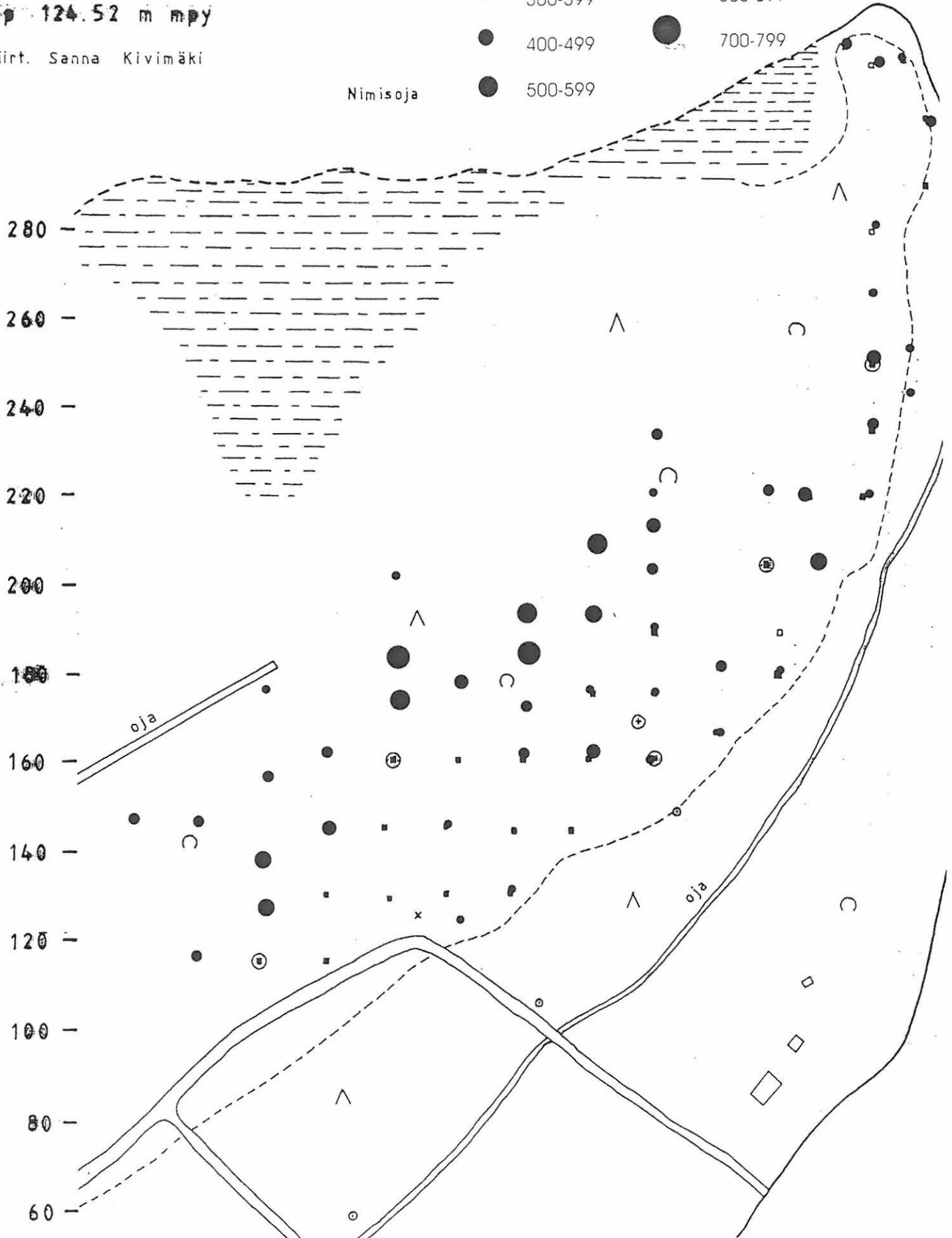
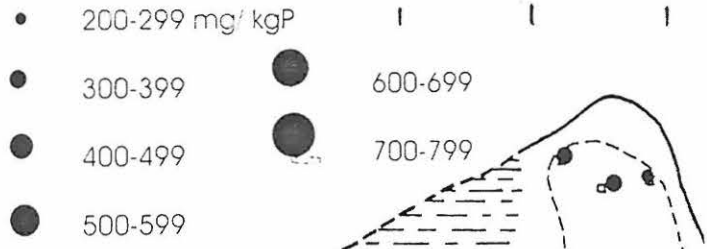
Kp 124.52 m mpy

Liitt. Sanna Kivimäki

Nimisoja

600 620 640

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

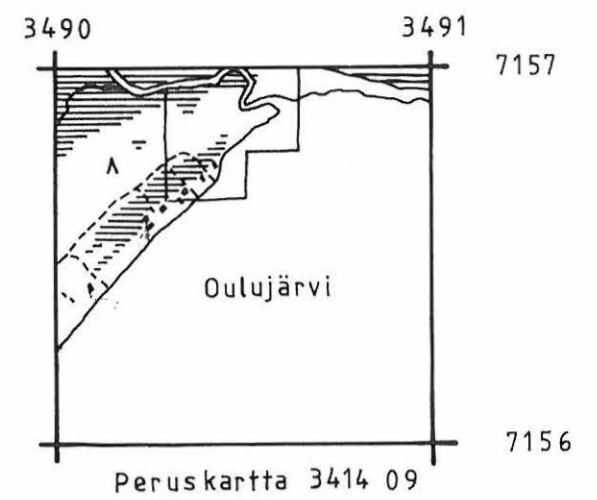
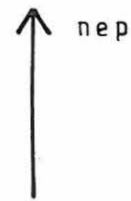
Esa Suominen 2000

Yleiskartta

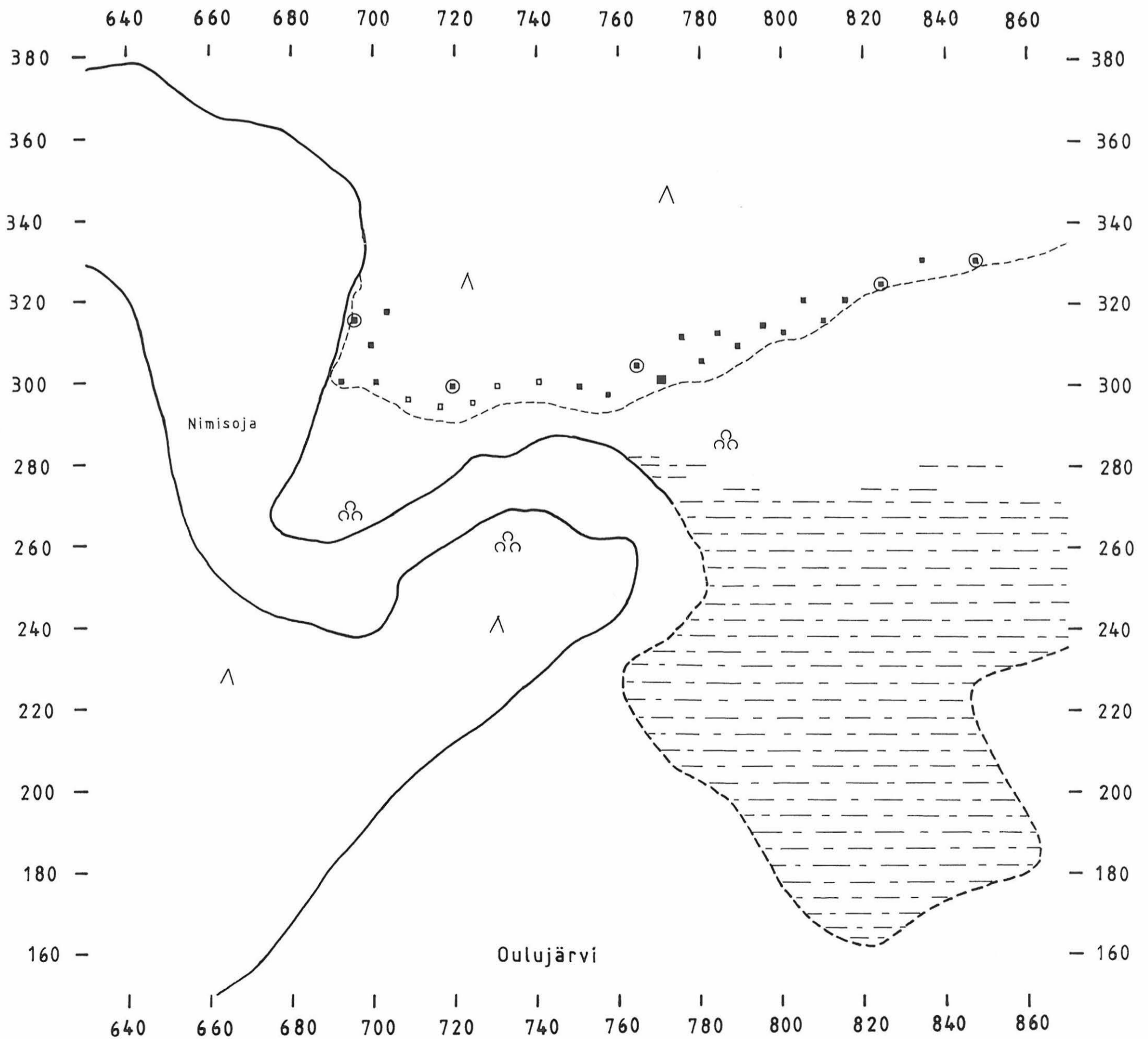
Mk 1:1000

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

^	mäntymetsä	- - -	rantatörmän reuna	⊕	kaivausten korkeuskiintopiste
○	lehtimetsä	□	rakennus	□	löydötön koekuoppa
○○	pensaikko	○	rajapyykki	■	koekuoppa, josta löytöjä
- - -	soistuva maa	x	kaivo	⊙	koekuopan paalu jätetty maastoon

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

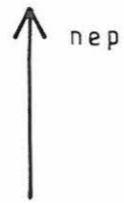
Pinta- ja pohjavaaituskartta

Mk 1:500

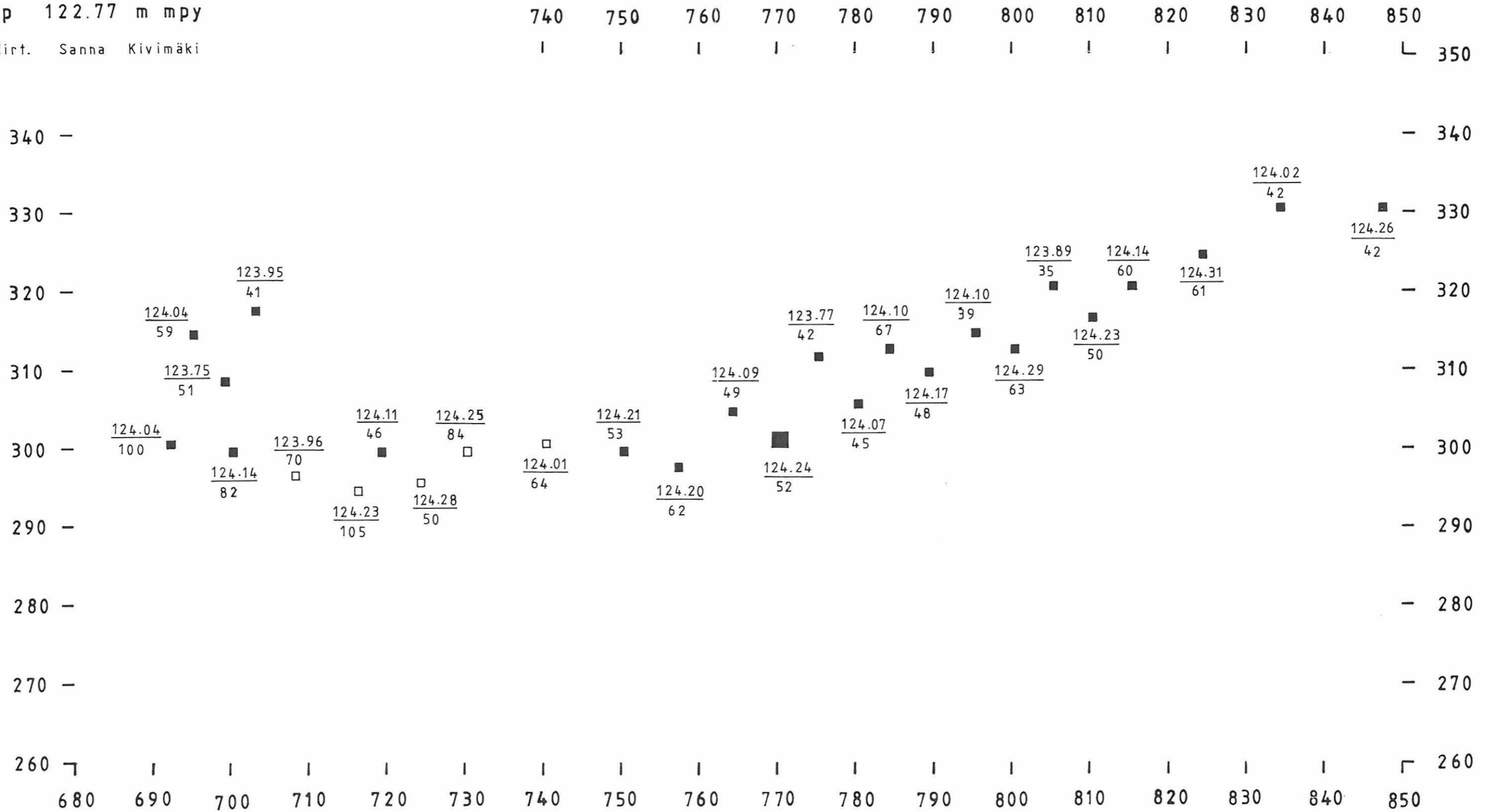

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

- löydötön koekuoppa $\frac{123.91}{41}$ $\frac{\text{koekuopan korkeus m mpy}}{\text{koekuopan syvyys cm}}$
- koekuoppa, josta löytöjä

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Tasokartta

Taso 6

Mk 1: 20 302

Kp 122.77 m mpy

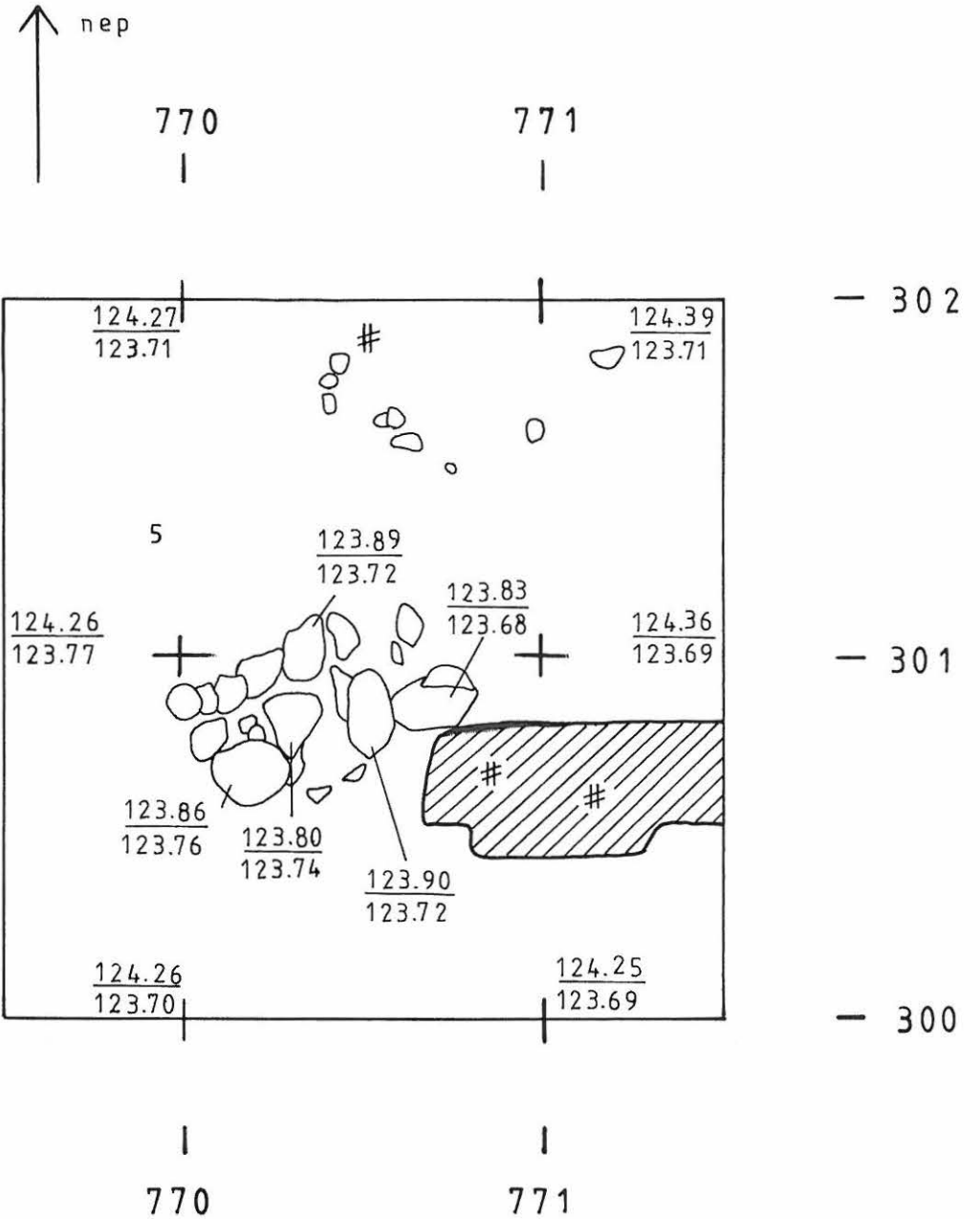
Piirt. Sanna Kivimäki

5 rikastunut maa

 heikko likamaa

hiili

○ kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Tasokartta

Taso 7

Mk 1: 20

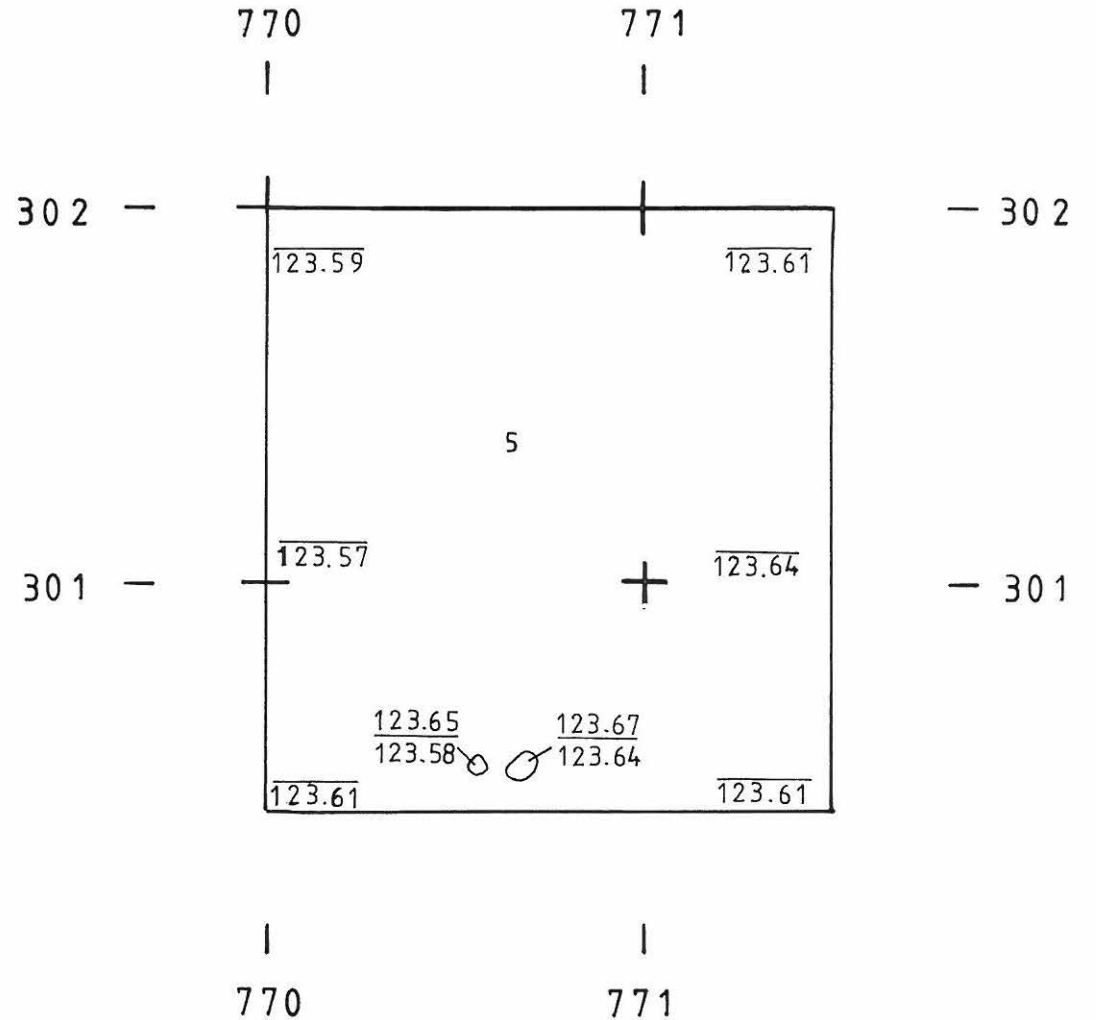
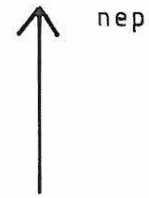

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

5 rikastunut maa

○ kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Leikkauskartta

Mk 1 : 10

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

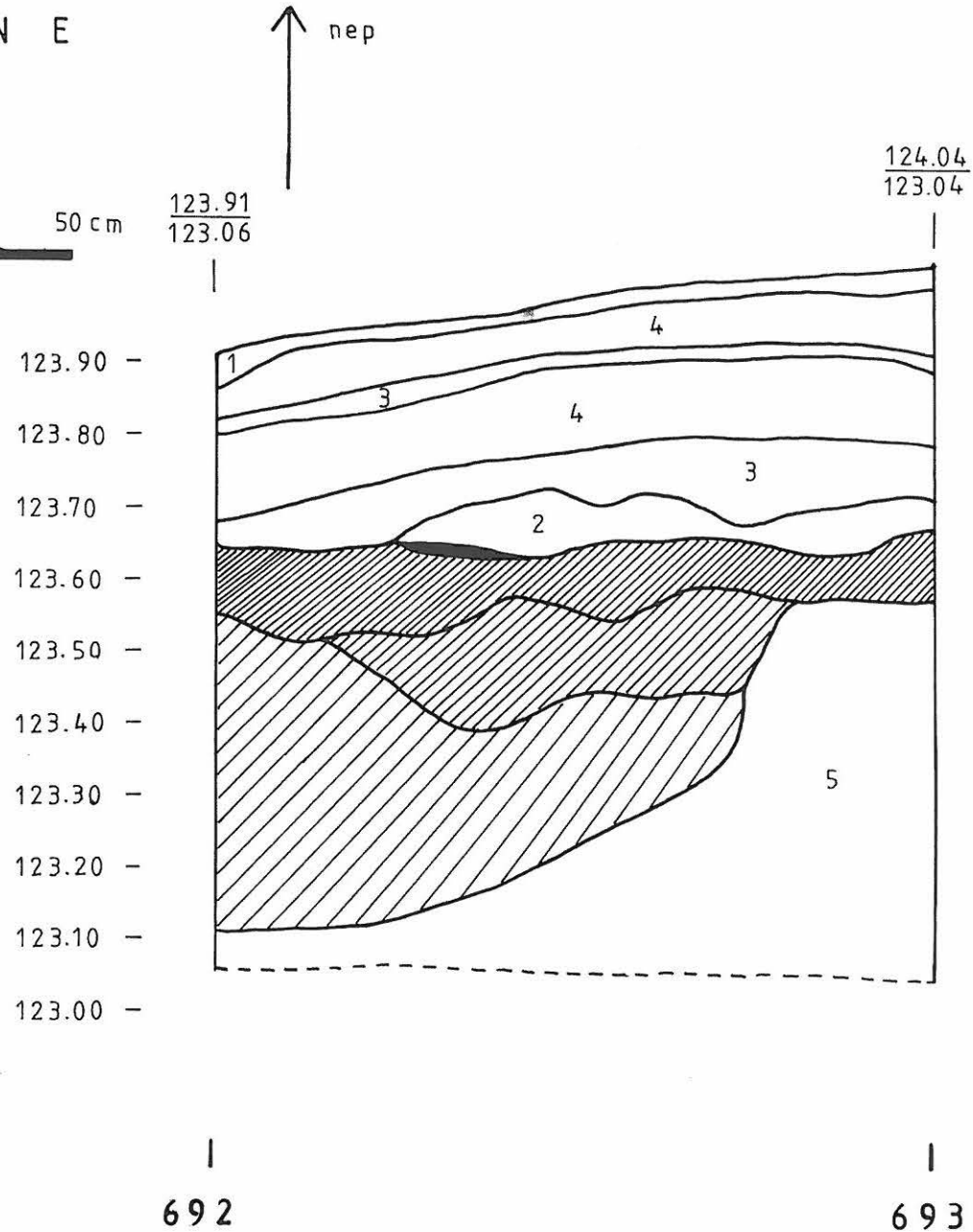
- 1 turve
 2 huuhtoutunut maa
 3 orgaanisen aineksen sekainen maa
 4 tulvahiekka
 5 rikastunut maa

vahva likamaa

likamaa

heikko likamaa

nokipitoinen likamaa

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Leikkauskartta

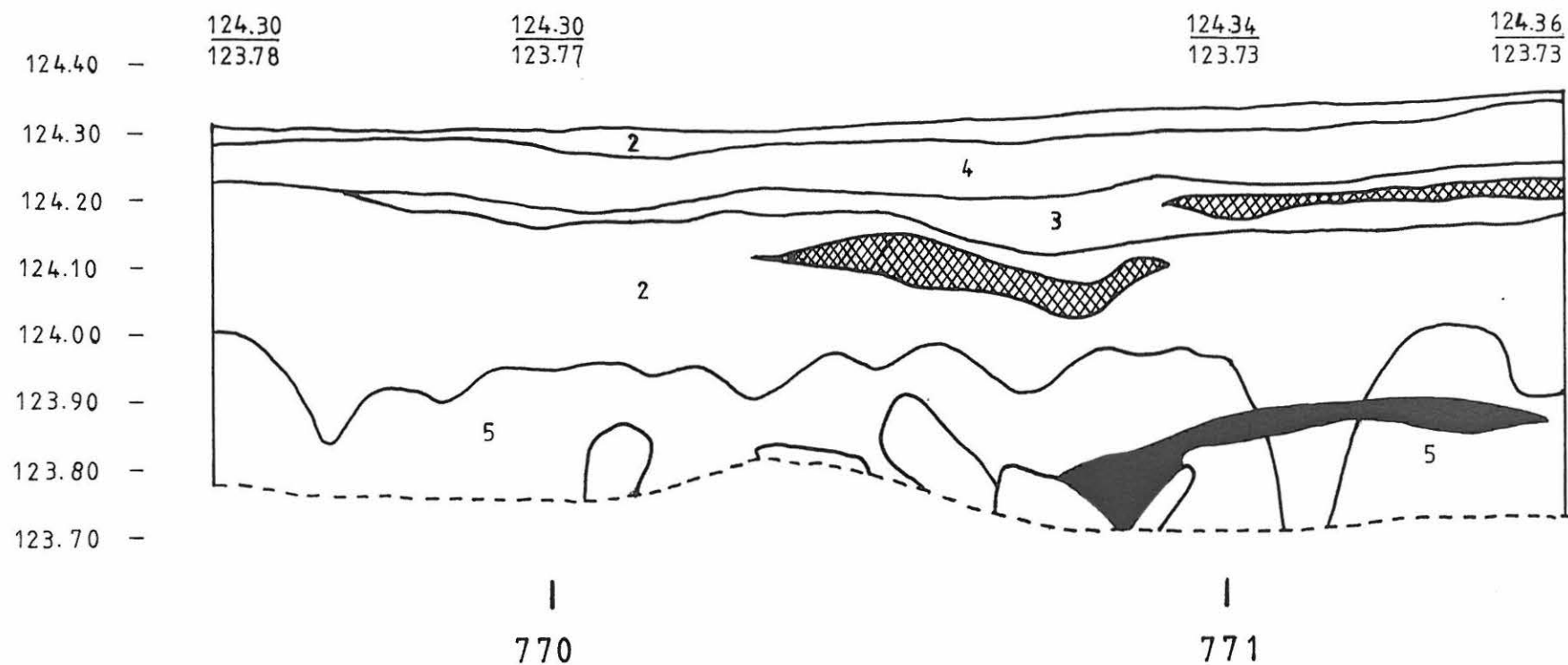
Mk 1: 10

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Miikka Tallavaara

2	huuhtoutunut maa
3	orgaanisen aineksen sekainen maa
4	tulvahiekka
5	rikastunut maa
	nokipitoinen likamaa
	palanut maa
	kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

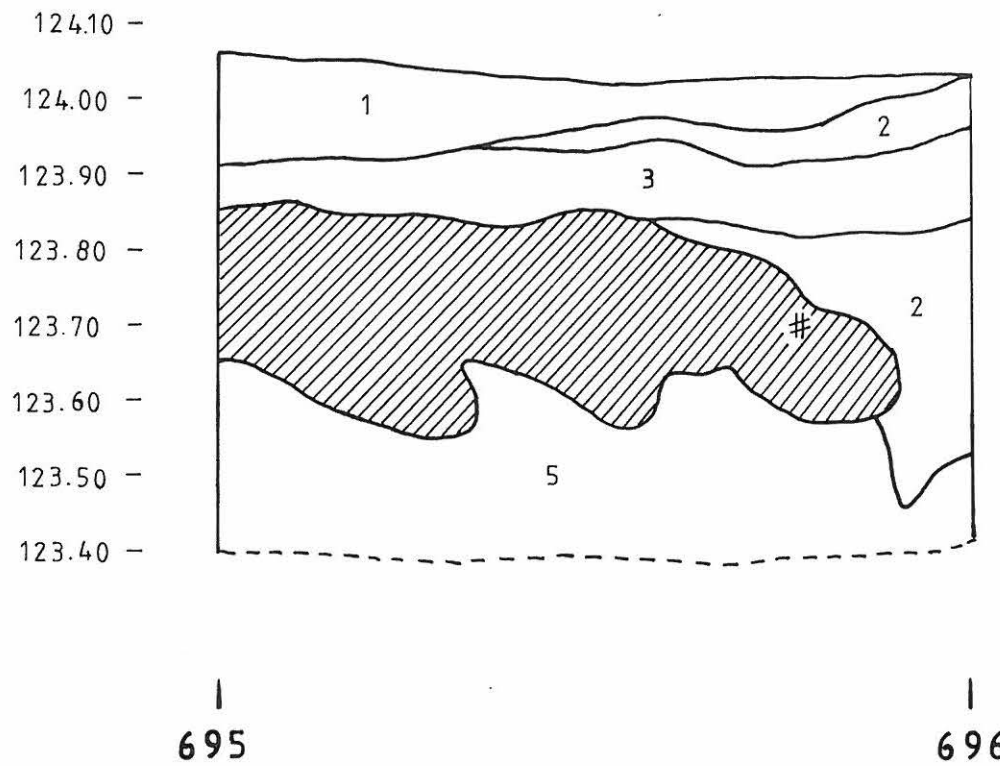
Esa Suominen 2000

Leikkauskartta

Mk 1:10 50 cm

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Meri Varonen

 $\frac{124.06}{123.40}$ $\frac{124.03}{123.42}$

- 315

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

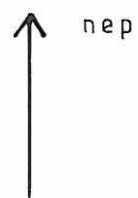
Leikkauskartta

Mk 1:10

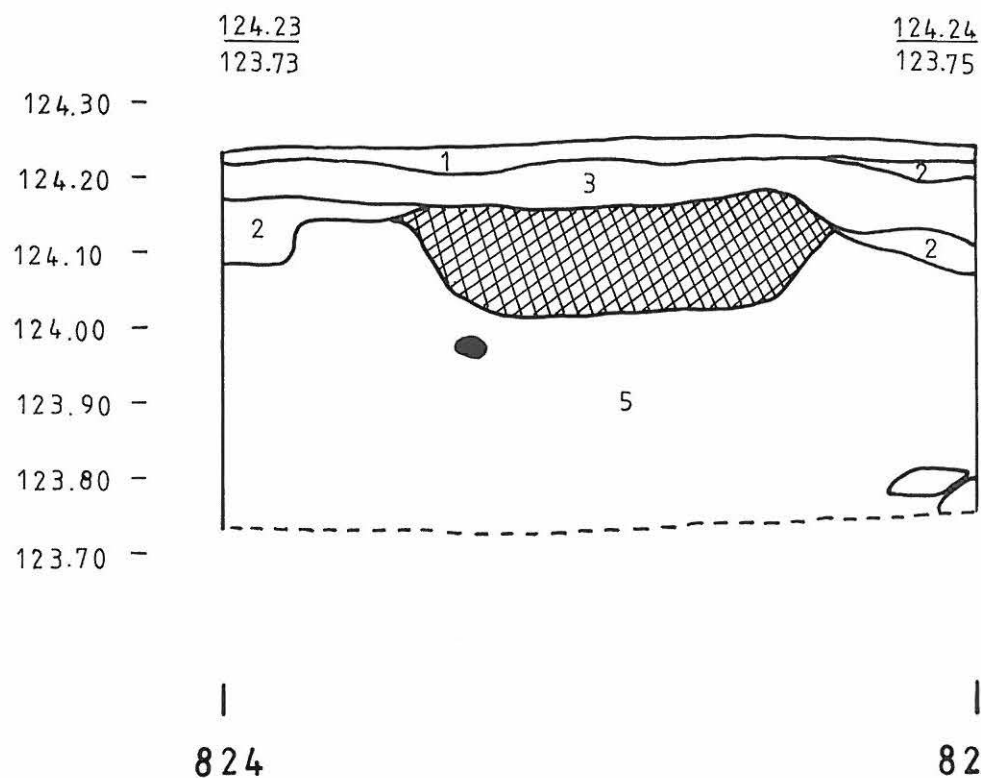

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

1	turve
2	huuhtoutunut maa
3	orgaanisen aineksen sekainen maa
5	rikastunut maa
	nokipitoinen likamaa
	palanut maa
	kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Leikkauskartta

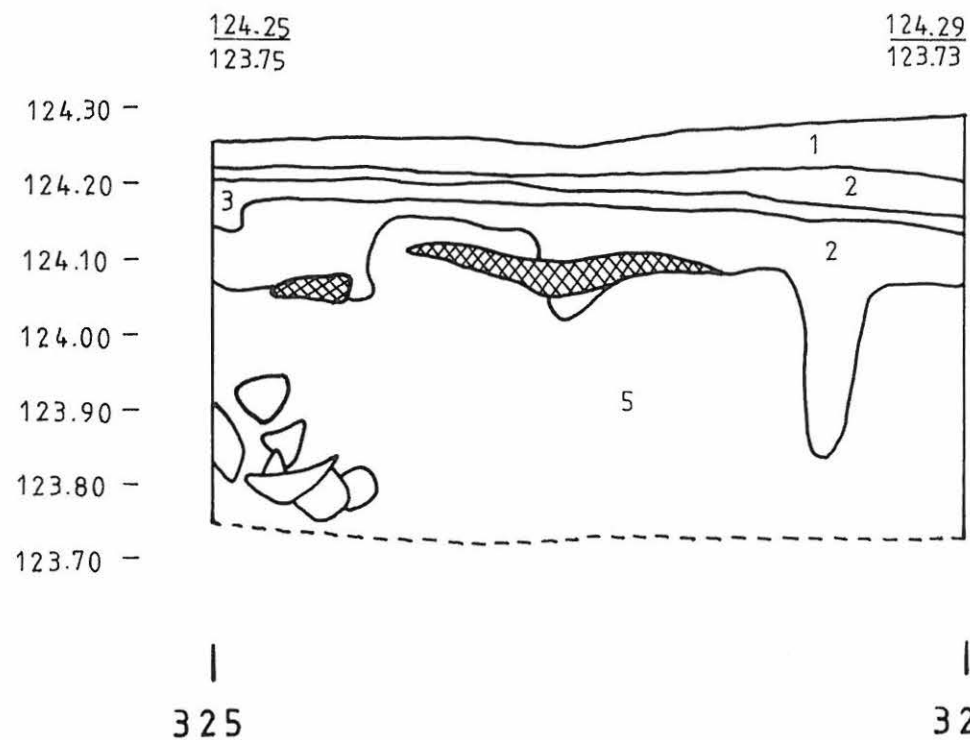
Mk 1:10 50 cm

Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

nep ←

1	turve
2	huuhtoutunut maa
3	organisen aineksen sekainen maa
5	rikastunut maa
	palanut maa
	kivi

VAALA NIMISJÄRVI KAITANEN E

Esa Suominen 2000

Tasokartta

Taso 5

Mk 1: 20

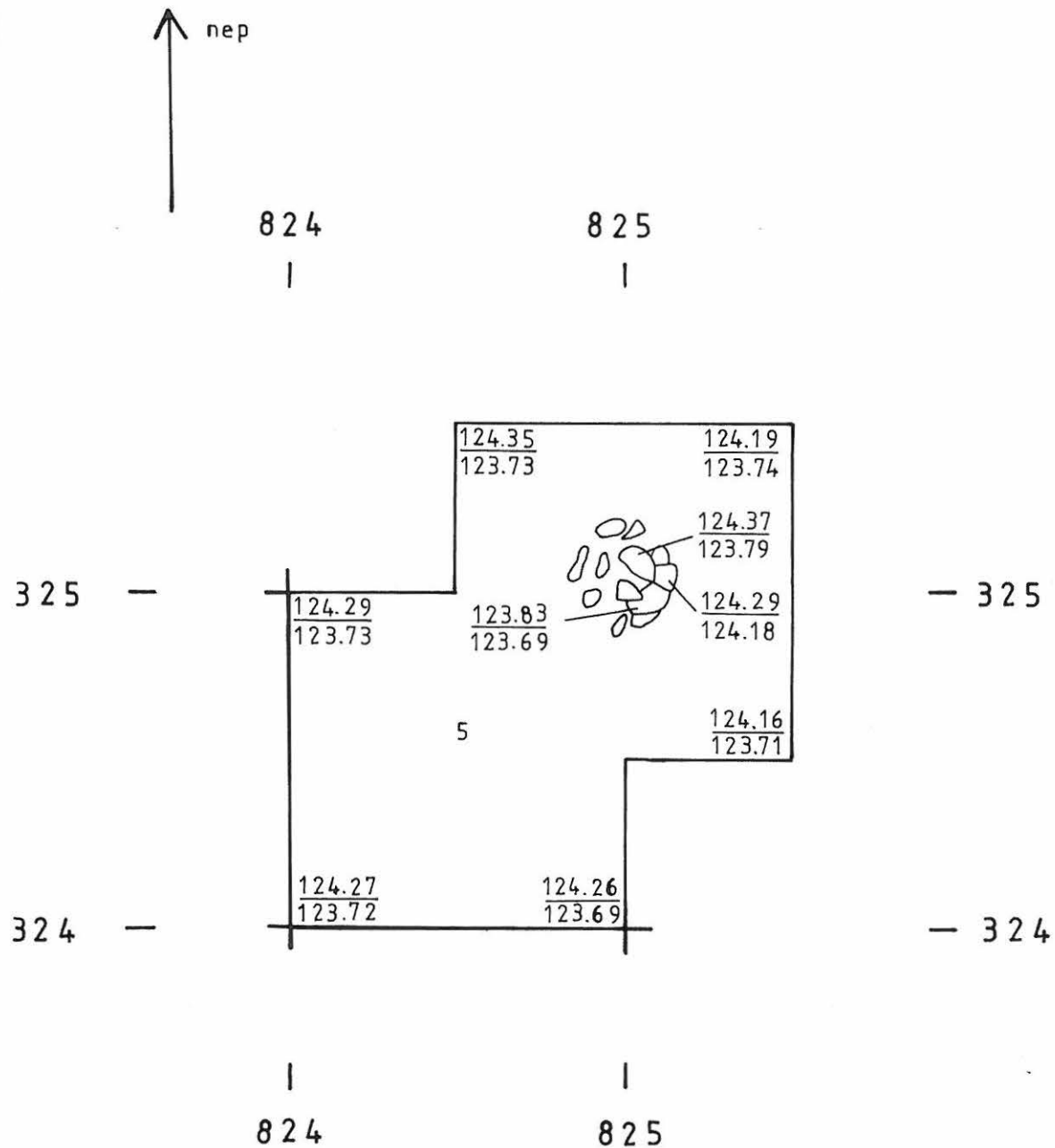

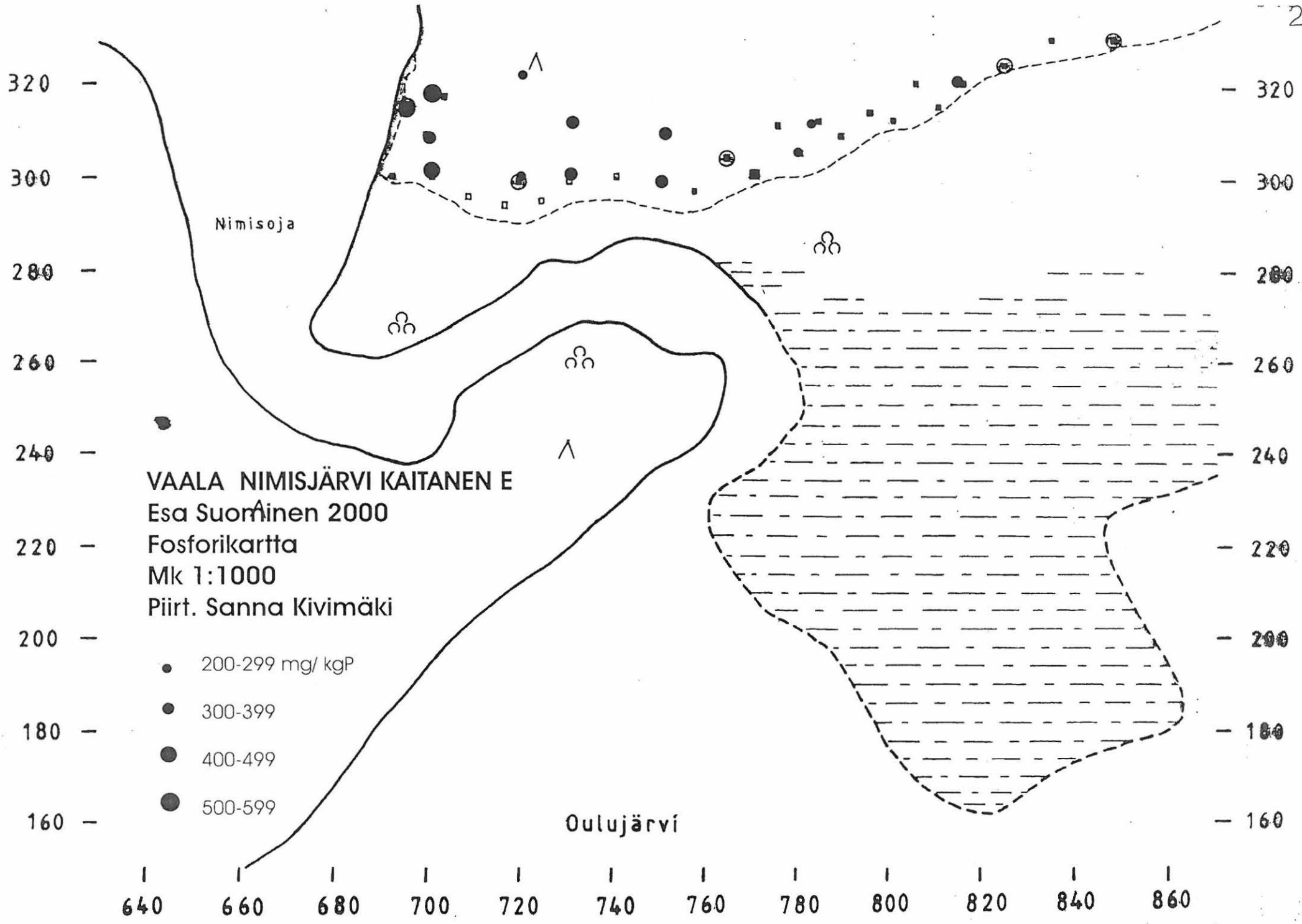
Kp 122.77 m mpy

Piirt. Sanna Kivimäki

5 rikastunut maa

○ kivi

KM 33095 VAALA NIMISJOKI KAITANEN

Esa Suominen 2000

Luuanalyysi 24.4.2006 Anna Pirkkalainen (tarkastanut Kristiina Mannermaa)

Aineistosta määritettiin yhteensä 75 fragmenttia, jotka jakautuivat seuraavasti:

Mesomammalia (keskikokoiset nisäkkäät)	1 fr.
<i>Castor fiber</i> (majava)	1
Teleostei (varsinaiset luukalat)	44
<i>Esox lucius</i> (hauki)	20
Cyprinidae sp. (särkikalat)	3
<i>Perca fluviatilis</i> (ahven)	3
<i>Sander lucioperca</i> (kuha)	1
<i>P. fluviatilis/S. lucioperca</i> (ahven/kuha)	2

Määritetyt fragmentit olivat lähes yksinomaan peräisin kaloista, mutta aineiston fragmenttaarisuus esti osaksi tarkempien lajimäärityksien tekemisen. Kaikki tunnistetut lajit ovat Itämeren murto- ja sisävesissä eläviä kaloja, joista hauet viihtyvät myös jokien virtauksissa. Haukien suuri osuus aineistossa on varmasti osin todellista, mutta voi johtua myös kyseisen kalan luiden hyvästä säilyvyydestä ja tunnistettavuudesta. Aineistosta määritettiin lisäksi yksi majavalle kuulunut ohimoluun fragmentti.

33095:	28	3	vertebra fr.	Teleostei
		1	dentale fr. dex.*	<i>Esox lucius</i>
		1	dentale fr. sin.*	<i>Esox lucius</i>
		1	dentale fr. sin.*	<i>Esox lucius</i>
		1	maxillare fr. dex.	<i>Perca fluviatilis</i> / <i>Sander lucioperca</i>
29	1	lepidotrichia fr.	Teleostei	
	6	dens	Teleostei	
	2	dentale fr. sin.	<i>Esox lucius</i>	
	4	palatinum fr.	<i>Esox lucius</i>	
	1	os pharyngeum inf. fr. dex.	Cyprinidae sp.	
	2	costae fr. prox.	Cyprinidae sp.	
	1	parasphenoideum fr.	<i>Perca fluviatilis</i>	
	1	quadratum fr. sin.	<i>Sander lucioperca</i>	
30	1	dentale fr.	Teleostei	
	2	vertebra fr.	Teleostei	
	1	costae fr.	Teleostei	
	1	palatinum fr.	<i>Esox lucius</i>	

31	-		
48	-		
50	1	temporale fr. sin.	Castor fiber
	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	maxillare fr. dex.	Esox lucius
67	1	angulare fr. sin.	Esox lucius
78	1	costae fr.	Mesomammalia
	1	cranium fr.	Teleostei
	1	dens	Teleostei
	1	vertebra fr.	Teleostei
79	1	dentale fr.	Teleostei
	4	vertebra fr.	Teleostei
82	-		
122	1	cleithrum fr.	Teleostei
	20	vertebra fr.	Teleostei
	1	dentale fr.	Esox lucius
	1	dentale fr. dex.	Esox lucius
	3	dens	Esox lucius
	1	maxillare fr. sin.	Esox lucius
	1	palatinum fr.	Esox lucius
	1	palatinum fr. sin.	Esox lucius
	1	parasphenoideum fr.	Perca fluviatilis
	1	quadratum fr.	Perca fluviatilis
	1	maxillare fr. sin.	Perca fluviatilis/ Sander lucioperca
127	-		
195	-		
205	-		
210	-		

*hauen alaleuanluut ovat eri yksilöistä